

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.616/2008/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Gyurcsik András ügyvéd (Miskolc, Vologda utca 16. fsz. 1. szám) által képviselt I.rendű felperes neve I. rendű és II.rendű felperes neve II. rendű (címe szám alatti lakosok) felpereseknek - a dr. ...főosztályvezető (címe által képviselt Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Észak-magyarországi Regionális Igazgatósága (Miskolc, Fazekas utca 2. szám) I. rendű, valamint a dr. ... jogtanácsos által képviselt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala (Miskolc, Városház tér 1. szám) III. rendű alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.P.20.186/2007/29. sorszámú végzésével kijavított 26. sorszámú ítélete ellen a felperesek által 30. sorszám alatt előterjesztett és 31. sorszám alatt indokolt fellebbezés, valamint az I. rendű alperes által a fellebbezési eljárásban 4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg 15 nap alatt a III. rendű alperesnek 25 000 (Huszonötezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű alperes a 2006. február 28-án kelt szerződésben átvállalta

1. A perben nem álló **AB** tól a ... helyrajzi számú ingatlan 1/2-ed tulajdoni hányadának megszerzésére tekintettel a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal 318.447-01-2003. számú fizetési meghagyásában érvényesített 831 500 forint, a szerződésben „mintegy 907 000” forintként megjelölt, valamint

2. a II. rendű felperestől az ugyanezen ingatlan másik 1/2-ed tulajdoni hányadának megszerzése címén a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal 318.447-02-2003. szám alatti fizetési meghagyásában megállapított, a szerződésben „kiszabás alatt álló”-ként megjelölt, illetve
3. a szerződésben „továbbá II.rendű felperes neve terhén nyilvántartott 707 000 Ft összegű” illetéktartozást,

és egyidejűleg a tartozások fedezeteként felajánlotta a tulajdonában álló ... hrsz. alatt nyilvántartott ingatlant.

A II. rendű felperes terhén ebben az időpontban a ... helyrajzi számú ingatlan megszerzése miatt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal 323.063-01/2003. szám alatti fizetési meghagyásában megállapított 592 000 forint összegű illetéktartozás is fennállt, így az illetékhivatal a 3. pontban megjelölt illetéktartozás átvállalásának is tekintette a szerződő felek nyilatkozatát.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal a tartozásátvállalás érvényességéhez a 2003. évi XCII. törvény (Art.) 36. §-ának (3) bekezdése szerinti szükséges hozzájárulást megadta.

Az 1. sorszám alatti illetéktartozás összegét az illetékhivatal az I. rendű felperes által 2006. február 23-án **AB** helyett megfizetett 610 000 forintra, illetve az ingatlan forgalmi értékét a fizetési meghagyásban meghatározottnál alacsonyabb értékben megállapító jogerős bírósági ítéletre tekintettel a 2006. március 8-án kelt 652.318/2/2006. számú határozatában 11 500 forintra mérsékelte. A II. rendű felperestől átvállalt, 2. sorszám alatt részletezett illetéktartozás összegét ugyancsak az ingatlan forgalmi értékét megállapító jogerős bírósági ítéletre, illetve arra tekintettel, hogy a II. rendű felperes ingatlan eladása folytán csak különbözeti illeték megfizetésére volt köteles, a 2006. július 27-én kelt 654.191/2/2006. számú határozatában 141 500 forintra szállította le az illetékhivatal. A 3. sorszám alatti illetéktartozás kapcsán az illetékhivatal a 2006. március 8-án kelt 603.060/3/2004. számú végzésében végrehajtási eljárást rendelt el, és megkereste a ... Közzeti Földhivalt, hogy az I. rendű felperes tulajdonában álló ... helyrajzi számú ingatlanra jegyezze be a végrehajtási jogot. Ezt követően a 2006. május 10-én kelt 603.060/2004. számú végzésében ugyan megszüntette a végrehajtási eljárást, és intézkedett a jelzálogjog törlése iránt is, azonban ezt a végzését a 2006. május 11-én kelt 654.969/2006. számú végzésében akként módosította, hogy a végrehajtási jog, illetőleg a végrehajtási célú jelzálogjog törlését csak közvetlenül az I. rendű felperest más ügylet kapcsán terhelő 68 200 forint összegű illeték erejéig kell törölni, azonban a 3. sorszám alatt részletezett, a II. rendű felperestől átvállalt illetéktartozás kapcsán változatlanul fenntartani rendelte a teherbejegyzést 592 000 forint és járulékaik erejéig. 2006. július 27-én az illetékhivatal azonnali beszédési megbízást nyújtott be az I. rendű felperes bankszámlájára.

Még az előbbieken részletezett végrehajtási cselekmények elrendelését megelőzően, a 2006. március 26-án kelt megállapodásban a szerződő felek megszüntették a tartozás átvállalási jogviszonyt, és ezt a megállapodást az illetékhivatalhoz 2006. április 20-án benyújtották. Az illetékhivatal a 2006. május 4-én kelt levelében tájékoztatta a felperesek jogi képviselőjén keresztül a II. rendű felperest, hogy a tartozásátvállaló szerződés alapján a közigazgatási jogviszonyban a jogutódlás visszavonhatatlanul bekövetkezett, a polgári jogi jogviszony megszűnése így a közigazgatási jogviszony „fennállása, fennmaradása” szempontjából irreleváns.

A II. rendű felperes a 3. sorszám alatt részletezett tartozása kapcsán a tartozásátvállalást megszüntető szerződés benyújtását követően részletfizetés engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő az illetékhivatalnál, amelynek az a 2006. augusztus 15-én jogerőre emelkedett 654.191/2/2006. szám alatti végzésében részben helytadott.

Az I. rendű felperes az ingatlanára vezetett végrehajtás miatt végrehajtási kifogást terjesztett elő a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közigazgatási Hivatalnál, amely a 2006. szeptember 25-én meghozott 3.257-1/2006. számú határozatában megsemmisítette az I. rendű felperes bankszámlájára 2006. július 27-én benyújtott azonnali beszédési megbízást, az illetékhivatal által a 20172 helyrajzi számú ingatlanra 2006. március 8-án 603.060/3/2004., 2006. május 10-én 603.060/2004. és 2006. május 11-én kelt 654.969/2006. számú végzésekben elrendelt végrehajtási intézkedéseket, továbbá megszüntette az I. rendű felperessel szemben a II. rendű felperes terhén fennálló illetékhátralék és járuléai behajtására folytatott végrehajtási eljárást. A határozat indoklásában az illetékhivatal terhére rótta annak figyelmen kívül hagyását, hogy a 2006. március 26-án kelt megállapodásban a szerződő felek a tartozásátvállalási jogviszonyt megszüntették. Rámutatott arra, hogy az Art. nem tartalmaz előírást a tartozásátvállalás megszüntetésére, ebből következően álláspontja szerint az önként történt tartozásátvállalás megszüntetése kizárólag a felek akaratán múló jogi aktus, azt tehát nem lehet visszavonhatatlannak tekinteni. Ebből következően a tartozásátvállalási jogviszonyt megszüntető szerződés benyújtását követően az I. rendű felperes ellen végrehajtási cselekményeket nem lehetett volna foganatosítani.

Az I. rendű felperes tulajdonában álló, és az átvállalt illetéktartozások fedezetéül felajánlott ... helyrajzi számú ingatlanon a végrehajtási eljárás idején az ... Bank Nyrt. javára is volt bejegyzett jelzálogjog, ezért az MKB Bank Nyrt. 2006. augusztus 25-én a végrehajtási eljárásba való bekapcsolódás iránt kérelmet terjesztett elő az illetékhivatalnál, amelyet az illetékhivatal megküldött a Miskolci Városi Bíróságnak. A bíróság 2006. szeptember 26-án engedélyezte a bank végrehajtási eljárásba való bekapcsolódását. Az illetékhivatal a közigazgatási hivatal határozatának kézbesítését követően, a 2006. október 13-án érkezett levelében a bíróságtól kérte a bekapcsolódással kapcsolatos végrehajtási eljárás megszüntetését, 2006. október 17-én pedig megkereste a Miskolci Körzeti Földhivalt a végrehajtási jog törlése iránt. Az illetékhivatalnak a bekapcsolódási eljárás megszüntetése iránti kérelmére, valamint az I. rendű felperesnek ugyanezen okból 2006. október 19-én benyújtott jogorvoslati kérelmére megindult eljárásban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az 1.Pkf.21.212/2007/2. szám alatti, 2007. május 31-én kelt

végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és a bekapcsolódással kapcsolatos végrehajtási eljárást megszüntette.

A felperesek a 2006. október 12-i beadványukban kérelmet terjesztettek elő az illetékhivatalnál az iránt, hogy a **AB** terhén nyilvántartott, korábbiakban 1. sorszám alatt részletezett illeték és késedelmi pótlék tartozásra az I. rendű felperes által 2006. február 23-án befizetett 610 000 forintot az illetékhivatal a II. rendű felperes terhén a 3. sorszám alatt részletezett illetéktartozásra számolja el, figyelemmel arra, hogy a befizetést az illetékhivatal téves tájékoztatása miatt utalta át az I. rendű felperes **AB** illetéktartozásának csökkentésére, valódi szándéka a II. rendű felperes tartozásának rendezése lett volna. Az illetékhivatal a 2006. október 30-án kelt 654.191/6/2006-2. számú végzésében a felperesek ezen kérelmét elutasította.

Ilyen előzmények után előterjesztett módosított keresetükben a felperesek a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére alapítottnan államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén összesen 3 230 000 forint és kamatai megfizetésére kérték kötelezni vagylagosan az I. illetve a III. rendű alpereseket. Hivatkoztak arra, hogy a tartozásátvállalásról történt megállapodás alapján a II. rendű felperes illeték tartozásának csökkentésére 2006. február 23-án átutalt 610 000 forint összeget az illetékhivatal tévesen könyvelte el **AB** tartozására, és a jogellenes eljárás okozta hibát a felperesek ez irányú kérelme alapján sem volt hajlandó korrigálni. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az illetékhivatal a 2006. március 28-i, tartozásátvállalást megszüntető megállapodást figyelmen kívül hagyva foganatosított végrehajtási eljárási cselekményeket az I. rendű felperes tulajdonában álló ingatlanra, amelynek során az ... Bank Nyrt. végrehajtási eljárásba való bekapcsolódását követően tartani kellett attól, hogy az I. rendű felperes ingatlana árverésre kerül.

Az illetékhivatal e jogellenes intézkedései következtében a felpereseknek jogi képviselőt és hitelügyintézőt kellett megbízniuk annak érdekében, hogy jogukat megfelelően érvényesíteni tudják, illetve, hogy intézkedni tudjanak az ingatlan megmentése érdekében az ... Bank Nyrt. felé fennálló hiteltartozás más pénzügyintézettől felveendő hitellel való kiváltása iránt. A felperesek által becsatolt számlák tanúsága szerint pedig mindezen ügyintéзések ellenértékeként 2006. november 9-én az őket az eljárásokban képviselő ügyvédnek 1 750 000, ugyanezen a napon az érdekükben eljáró hitelügyintézőnek 1 480 000 forintot, összességében tehát 3 230 000 forintot fizettek ki. E költségeket jelölték meg olyan kárként, mint amely az illetékhivatal jogellenes eljárása következtében merült fel.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen azzal védekezett, hogy nem tekinthető a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal jogutódjának. Hivatkozott arra, hogy az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2006. évi LXI. törvény (Módtv.) 249. §-ának (4) bekezdése értelmében a 2006. december 31-ével megszűnt illetékhivataloknak az APEH Regionális Igazgatóságai csak az illetékhivatali feladatok, továbbá az illetékhivatalok alkalmazásában állók feletti munkáltatói jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése, valamint az illetékhivatalok alkalmazottai közszolgálati jogviszonyának fennállása tekintetében minősülnek jogutódnak. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés nem mondta ki azonban a jogutódlást a vagyoni jogokra és kötelezettségekre, illetve az esetlegesen az illetékhivatalok által korábban okozott károk

megtérítésére vonatkozóan. Az állami adóhatóság tehát nem állhat helyt a megszünt megyei illetékhivatal jogellenes eljárása során keletkezett kárért. Érdemben pedig azért tartotta a felperesek keresetét megalapozatlannak, mert álláspontja szerint az Art. 36. §-ában szabályozottak szerinti adótartozás átvállalással az átvállaló és az adóhatóság között közjogi jogviszony jön létre, melyet az adózó és az új kötelezett megállapodása közvetlenül már nem módosíthat, illetve nem szüntethet meg, még akkor sem, ha erre vonatkozóan a jogszabály kifejezett rendelkezést nem tartalmaz. Hivatkozott továbbá arra, hogy a 610 000 forintos befizetés **AB** illetéktartozására történő elszámolására az I. rendű felperes rendelkezése szerint került sor. Vitatta azt is, hogy a felperesek által csatolt készpénzfizetési számlán feltüntetett megbízási díj ellenében végzett munka teljes egészében az illetékhivatalnak a felperesek által jogellenesnek tartott magatartásával összefüggésben merült volna fel. Utalt arra is, hogy az I. és II. rendű felperesek késedelmeskedtek a végrehajtási kifogás előterjesztésével.

A III. rendű alperes ellenkérelme szintén a kereset elutasítására irányult azzal, hogy az ő álláspontja szerint a megszünt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal által államigazgatási jogkörben esetlegesen okozott kárért felelősséggel az I. rendű alperes tartozik helytállni. Utalt arra, hogy az adózás rendjét szabályozó korábbi, 1990. évi XCI. törvényt módosító 1996. évi LXXXVI. törvény 16. §-ának (4) bekezdése 1997. január 1-től kezdődően az illetékügyi államigazgatási hatáskört megyékben, megyei illetékhivatal elnevezéssel, a megyei önkormányzat főjegyzőjének hatáskörébe utalta. A megyei illetékhivatal a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés által megalkotott szervezeti és működési szabályzat alapján 2006. december 31-én csupán az önkormányzat hivatalának főosztályaként funkcionált, mint részjogkörű költségvetési egység, amely a megyei önkormányzat költségvetésében meghatározott személyi juttatáson kívüli előirányzatok felett önállóan rendelkezett. Az illetékhivataloknak a 2006. évi LXI. törvénnyel történt megszüntetését követően e törvény 249. §-ának (1) bekezdése az APEH Regionális Igazgatóságait nevezte meg az illetékhivatalok általános törvényi jogutódjaként, e fogalomból pedig az következik, hogy a jogutódlás mind az illetékhivatalt korábban megillető jogokra, mind pedig az azokat terhelő kötelezettségekre kiterjedt. Érdemben pedig azzal védekezett, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint csak a kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedés alapozza meg a közigazgatási szerv kártérítési felelősségét. A megyei közigazgatási hivatal végrehajtási eljárást megszüntető határozata kézbesítését követően egyébként is haladéktalanul intézkedett mind a közigazgatási, mind pedig a bíróság előtti végrehajtási eljárás megszüntetése iránt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását követően a kijavított ítéletében a felperesek keresetét elutasította, és egyetemlegesen kötelezte őket a III. rendű alperes javára perköltség megfizetésére.

A határozat indokolásában mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a Módtv. 249. §-ának eredeti szövegezése, illetve e rendelkezésnek a 2006. évi CXXXI. törvény 156. §-ának (3) bekezdésével történt módosítása, valamint az APEH-ről szóló 273/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 11. §-ának (2) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy a törvényhozó akarata arra irányult, hogy az illetékhivataloknak az APEH Regionális Igazgatóságai általános jogutódjai legyenek. Így a felperes keresetőségi jogát az I. rendű

alperessel szemben találta megalapozottnak, míg a keresetet a III. rendű alperessel szemben a keresetösségi jog hiánya miatt utasította el.

Érdemben azonban az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet is megalapozatlannak találta, megállapítva, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a perbeli esetben az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének sem a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében szabályozott általános, sem a 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltételei nem állnak fenn.

Rámutatott arra, hogy a közigazgatási hivatal határozata a bíróságot a Pp. 4. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem köötötte, és erre tekintettel a közigazgatási határozatban kifejtett állásponttal szemben nem találta jogellenesnek azt, hogy az illetékhivatal a tartozásátvállalásra vonatkozó szerződés megszüntetésére megkötött szerződést az eljárása során figyelmen kívül hagyta.

E körben kifejtette, hogy a tartozásátvállalási szerződéssel a Ptk. rendelkezései alapján az I. rendű felperes az eredeti kötelezett II. rendű felperes helyébe lépett. A szerződés érvényességéhez szükséges jóváhagyást ez esetben a hatóság megadta. Noha az Art. erre vonatkozóan rendelkezést nem tartalmaz, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban a szerződés megszüntetéséhez is szükség lett volna az illetékhivatal jóváhagyására, minthogy ez a szerződés is az alany személyében történő változást von maga után, aminek következtében a II. rendű felperes került volna vissza adósi pozícióba, a tartozását átvállaló

I. rendű felperes pedig szabadult volna a szerződéses kötelemből. Az alanycserére tekintettel tehát ismételtén szükség lett volna az adóhatóság jóváhagyására, azonban eziránt kérelmet a felperesek a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 29. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére sem terjesztettek elő, aminek hiányában az illetékhivatal részéről jogellenes mulasztás nem volt megállapítható. A megszüntető szerződés benyújtását követő végrehajtási cselekmények foganatosítása ennek következtében nem tekinthető jogellenesnek.

Megállapította továbbá, hogy az iratokhoz csatolt banki igazolás szerint az

I. rendű felperes kifejezetten a **AB** terhén nyilvántartott illetéktartozás csökkentésére kérte elszámolni az általa átutalt 610 000 forintot, így az illetékhivatal részéről téves könyvelés nem történt. A jogalap hiányára tekintettel ezért a felperesek keresetét az I. rendű alperessel szemben is elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésükben a felperesek annak megváltoztatását és a keresetnek való helytadást kérték.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság téves tényállás alapján téves jogi következtetéseket vont le. Utaltak arra, hogy a tartozásátvállalásról szóló okirat az elsőfokú ítéletben megállapítottakkal ellentétben csak az I. rendű felperes tulajdonában álló ... helyrajzi számú ingatlanra vonatkozóan tartalmazott hozzájárulást a fedezetként történő felajánlásra.

A tartozásátvállalással kapcsolatos okiratokat az illetékhivatal ügyintézője 2006. február 28-án vette át, azonban azt csak 2006. március 16-án iktatta, noha már az ezt megelőzően meghozott, végrehajtást elrendelő határozatban is hivatkozott a tartozásátvállaló szerződésre, bár a végrehajtással érintett tétel vonatkozásában a szerződés utalást nem tartalmazott. Az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a tartozást átvállaló szerződés megszüntetésére létrejött megállapodás mindhárom szerződést kötő fél között megszüntette a jogviszonyt, és erről 2006. április 4-én az illetékhivatal is tudomást szerzett. A felpereseknek nem róható fel a megszüntető szerződés jóváhagyása iránti kérelem benyújtásának elmaradása, az okiratok benyújtásakor ugyanis az illetékhivatal ügyintézője részéről kifogás nem merült fel, az Art. 36. §-a egyébként sem ír elő erre vonatkozóan alakszerűséget, így az okiratok személyes átadásakor az ügyintézőnek, amennyiben ezt igényelte volna, jegyzőkönyvet kellett volna felvennie a kérelem pótlására. Ehelyett azonban az illetékhivatal csak egy tájékoztató levelet küldött a felperesek jogi képviselőjének. Ugyanakkor jóváhagyás hiányában is a II. rendű felperest tekintette a továbbiakban az illeték megfizetésére kötelezettnek, amit bizonyít, hogy 2006. július 27-én részére részletfizetési kedvezményt engedélyezett. Ez, valamint az I. rendű felperes ellen 2006. július 27-én foganatosított végrehajtási cselekmények vezettek a felperesek részéről a végrehajtási kifogás benyújtására, ami azt megelőzően nyilvánvalóan nem volt indokolt.

Az illetékhivatal az ügyintézés során folyamatosan megsértette az eljárására irányadó rendelkezéseket, nem tartotta be az iktatásra, az érdemi határozat meghozatalára jogszabályban előírt határidőket. Az eljárás jogellenes volt továbbá azért is, mert a megszüntető okirat benyújtását követően az illetékhivatal sem a jóváhagyási záradékról nem döntött, sem a jóváhagyás elutasításáról nem rendelkezett, amely függő helyzet jelenleg is fennáll. Az Art. 36. §-ának (2) bekezdése az adóhatóság felé irányulva szabja meg az érvényesség feltételeként az alakszerű jóváhagyást, a jóváhagyás iránti kérelem formájára vonatkozóan azonban a Ket. nem tartalmaz előírásokat. A megszüntető szerződés benyújtásakor eldöntendő kérdéssről volt szó, így az illetékhivatalnak 30 napon belül döntenie kellett volna. Ez nem következett be, az ügyintézési határidőt sem hosszabbította meg, így hallgatásával bekövetkezett a jogszerzés. Ezt az álláspontot támasztotta alá a közigazgatási hivatal határozata is. Mindezekből megállapítható, hogy sorozatos jogellenes eljárásával az illetékhivatal a felpereseknek kárt okozott, s minthogy a határozatok elkészítése során folyamatosan ugyanaz az ügyintéző járt el, az ő tudatos, súlyos, téves adatközlése és felvilágosítása megalapozza a közigazgatási hatóság kártérítési felelősségét. Az adott ügyben egyértelmű, több értelmezési lehetőséget nem engedő jogszabályi rendelkezést hagyott figyelmen kívül az illetékhivatal.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében - annak tartalma szerint - az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását kérte azzal, hogy az ítélet tábla az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet annak alapján utasítsa el, hogy az I. rendű alperes polgári jogi értelemben nem jogutódja sem a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatalnak, sem a III. rendű alperesnek, így az illetékhivatal megszűnését megelőző időszakban okozott kár megtérítéséért nem felelős. A Módtv. 249. §-ának (4) bekezdése kizárólag a megszűnt illetékhivatalok feladataira vonatkozóan mondta ki az APEH jogutódlását, de nem nevesítette a vagyoni jogokat és kötelezettségeket, ide értve az esetlegesen korábban okozott károk megtérítése iránti felelősség körét. Az illetékhivataloknak nem volt önálló jogi

személyisége, így polgári jogi értelemben vett jogképessége sem, önállóan nem is voltak perelhetőek. Az illetékhivatalok által államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti pert ezért a jogi személyiséggel rendelkező megyei önkormányzati hivatallal szemben lehetett csak érvényesíteni. A megyei önkormányzat hivatalát megillető vagyoni jogok és az őt terhelő kötelezettségek az illetékhivatalok megszűnésével nem szálltak át az APEH-re. A felperesek az igényüket tehát csak a III. rendű alperessel szemben érvényesíthetik. A felperesek fellebbezésével kapcsolatban előterjesztett ellenkérelmében pedig az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A III. rendű alperes ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján. Álláspontja változatlanul az volt, hogy jogviszony hiányában nem lehet a per alperese, érdemben pedig az illetékhivatal eljárása megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek. Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésével kapcsolatban azzal egészítette ki a fellebbezési ellenkérelmét, hogy az elsőfokú ítéletben is felhívott jogszabályi rendelkezések egybevetéséből az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy az I. rendű alperes tekintendő a megszűnt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Illetékhivatal általános jogutódjának. Ezt támasztja alá az is, hogy 2006. december 31-ével az illetékhivatalok megszűnése kapcsán a megyei önkormányzatoknak és az APEH-nak minden vagyoni ügyet rendezniük kellett egymással, ami vonatkozott az illetékbeszedési számlán lévő bevétel átadására, az illetékügyi munkavégzéshez használt eszközök és ingóságok ellenérték fejében történő átadására és az illetékhivatal működését szolgáló szerződések további sorsának rendezésére is. E polgári jogi szerződéses viszonyok körébe nem tartozott a Módtv. által meghatározott közigazgatási feladat és hatáskör átadása, amelynek azonban az ahhoz kapcsolódó polgári jogi felelősség is részét képezte. A feladat átadásra vonatkozóan pedig a Módtv. általános jogutódként jelölte meg az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalt. A törvényes jogutódlást egyébként az első fokon eljáró bíróság az eredetileg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hivatal ellen megindított jelen eljárás elején meghozott jogerős végzésében is ekként állapította meg. A felperesek keresetjogi joga tehát az I. rendű alperessel szemben állt fenn csupán. Érdemben az elsőfokú bíróság ítéletét helyesnek tartotta.

A felperesek fellebbezése a következőben kifejtettek szerint megalapozatlan:

Az ítélet tábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy a korábban a tanácsok végrehajtó bizottságának költségvetési szerveként működő illetékhivatalok hatáskörét első ízben a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladata és hatásköeiről rendelkező 1991. évi XX. törvény 141. §-a utalta a megye székhelye szerinti városi önkormányzat jegyzője, Pest megyében a köztársasági megbízott által kijelölt város jegyzője, a fővárosban pedig a főváros főjegyzőjének hatáskörébe, akik az elsőfokú illetékhivatali feladatokat megyei, illetőleg fővárosi illetékhivatal elnevezéssel látták el. A jegyző jogintézményét bevezető, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény a jegyzőt az önkormányzat közigazgatási-szakmai vezetőjeként jelöli meg, akinek funkciója kettős, egyrészt ellátja az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatokat, másrészt pedig közigazgatási hatóságként jár el a jogszabályok által hatáskörébe utalt ügyekben, amelyekben egyébként az önkormányzat által nem is utasítható. A jegyző tehát közigazgatási hatóság, azonban az államháztartásról

szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) rendelkezéseire figyelemmel nem költségvetési szerv. A hatósági feladatait ezért a költségvetési szerv önkormányzati hivatalok segítségével látja el, és az ehhez szükséges pénzügyi fedezet is az önkormányzati hivatalok költségvetésében biztosított számára. Az adózás rendjéről szóló, korábban hatályban volt 1990. évi XCI. törvénynek az 1996. évi LXXXVI. törvénnyel történt módosítását követően, 1997. január 1-jétől az illetékügyi hatósági hatáskör a fővárosi önkormányzat főjegyzőjéhez, illetve megyékben a megyei önkormányzat főjegyzőjéhez került, akik fővárosi illetékhivatal, illetve megyei illetékhivatal elnevezéssel jártak el az illetékügyekben. A Módtv. ugyan a kihirdetése napjával, 2006. július 17-ével hatályon kívül helyezte az Art. Illetékhivatal feladatok ellátására megállapított főjegyzői hatáskörre vonatkozó rendelkezéseit, azonban a 222. §-ának rendelkezésére figyelemmel az illetékhivatalok megszűnéséről és az APEH jogutódlásáról csak 2007. január 1-jei hatállyal döntött. Feltehetően a nem egyértelmű hatályba léptető rendelkezés miatt a 173/2006. (VIII. 4.) Korm. rendelet a 2006. augusztus 4-től 2006. december 31-ig terjedő időszakra még megerősítette a főjegyzők illetékügyi hatósági hatáskörét.

A Módtv. 2007. január 1-jével kezdődően ugyan a fővárosi illetékhivatalok és a megyei illetékhivatalok megszűnéséről rendelkezett, azonban a fentiekből következően ez nem költségvetési szerv megszüntetésére vonatkozott, ezért a perbeli esetre nem alkalmazhatóak az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88., 88/A., illetve 90. §-aiban foglalt rendelkezések, amelyek ilyen esetre előírják a jogutódlás kérdésében való kötelező szabályozást. A perbeli esetben tehát a jogutód megállapításánál - erre vonatkozó megszüntető okirat, illetve közhiteles törzskönyvi nyilvántartási adat hiányában - csak a Módtv. rendelkezéseiből kiindulva lehet eldönteni.

A Módtv. eredeti, javaslat formájában az Országgyűlés elé terjesztett 237. §-ának (4) bekezdésében a kihirdetett törvény 249. §-ának (4) bekezdésével azonos szöveget tartalmazott, a törvényjavaslat 237. § -ának (5) bekezdését azonban, amely akként rendelkezett, hogy az illetékügyekkel összefüggő feladatok elvégzését szolgáló vagyon az állami adóhatóság ingyenes használatába kerül, a T/231/110 számú, az Országgyűlés Költségvetési és Pénzügyi Bizottsága által beterjesztett javaslat alapján kihagyták a Módtv. végleges szövegéből. Az (5) bekezdés elhagyását a bizottság a javaslatban azzal indokolta, hogy a illetékhivatalok vagyonának átadására vonatkozóan, tekintettel arra, hogy a költségvetési szerveknek nincs saját vagyonuk, csupán vagyonkezelői a kincstári vagyonba tartozó vagyontárgyaknak, a vagyonkezelői jog ingyenes átengedésére vonatkozóan pedig az Áht. és a kincstári vagyonról szóló kormányrendelet már amúgy is tartalmaz rendelkezést.

(forrás: <http://www.parlament.hu>)

A Módtv-t módosító 2006. évi CXXI. törvény 156. §-ának (3) bekezdése csupán annyiban módosította a Módtv. 249. §-ának (1) bekezdését, hogy meghatározta az illetékügyekben jogorvoslati hatáskörrel rendelkező szervet. Változatlanul akként rendelkezett azonban, hogy a fővárosi és megyei illetékhivatalok megszűnésével egyidejűleg az illetékhivatalok feladatai ellátását az APEH Regionális Igazgatóságai veszik át és végzik. Megjegyzendő továbbá, hogy a Módtv. eredeti 247-249. §-aihoz fűzött miniszteri indokolásban az eredeti 237. § fentiekben idézett és elhagyott (5) bekezdésének rendelkezését magyarázandó,

benne maradt az a jogalkotó nyilvánvaló akaratát kifejező szöveg, mely szerint a Módtv. rendelkezései az illetékhivatalok megszüntetése mellett az illetékügyeket érintő feladatoknak az állami adóssághoz telepítése kapcsán a jogutódlással, feladat és vagyonátadással kapcsolatos alapvető kérdéseket is rendezték.

Az ítéltábla álláspontja szerint a fenti kiegészítésekre is figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen jutott ítéletében arra a jogi következtetésre, hogy a módosított Módtv. rendelkezései alapján a főjegyzőktől az APEH központi hivatalához, illetve regionális igazgatóságaihoz telepített illetékügyi hatósági hatáskör kapcsán a megszünt illetékhivatalok vagyona is átszállt az APEH-ra. A vagyon pedig számviteli értelemben magában foglalja az ingó és ingatlan dolgokon kívül a követeléseket, illetve tartozásokat, azaz a vagyoni értékű jogokat, illetve kötelezettségeket is. Erre utal, hogy a Módtv. azon rendelkezése, mely szerint az illetékhivataloknak az APEH általános jogutódja. Az általános (egyetemes) jogutódlás ugyanis dogmatikailag a vagyon alanyában történő változást, míg a különös jogutódlás csupán egyes jogi helyzetek alanyának kicserélését jelent. Erre tekintettel a jogszabályi rendelkezésben az „általános jogutód” fogalmat követő „az illetékhivatalok feladatai” meghatározás az I. rendű alperes jogi álláspontjával szemben nem csupán a hatósági hatáskört, hanem az átadott vagyonnal kapcsolatos jogok és kötelezettségek átadását is jelenti. A munkajogi - ide értve a közszolgálati jogi - jogutódlást pedig nyilvánvalóan azért emelte ki külön a jogalkotó, mert a következetes bírói gyakorlat szerint a munkáltató magánjogi értelemben vett jogutódlással történő megszűnése esetén önmagában az általános jogutódlás, erre vonatkozó külön kitétel hiányában, nem foglalja magában a munkajogi jogutódlást is.

Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor csak az I. rendű alperessel szemben előterjesztett felperesi keresetet tárgyalta érdemben, míg a III. rendű alperessel szemben a keresetet a jogviszony hiányára tekintettel utasította el.

Érdemben helyes az elsőfokú bíróságnak az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasító rendelkezése is, ebben a körben azonban az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolását a következők szerint helyesbíti:

A felperesek a fellebbezésükben már nem hivatkoztak az illetékhivatal befizetés téves elszámolásával kapcsolatos eljárásának jogellenességére. Miután azonban a fellebbezés az elsőfokú ítélet megváltoztatása mellett a keresetnek való teljes helytadásra irányult, ezért az ítéltábla szükségesnek tartja megjegyezni, hogy e körben mindenben osztja az elsőfokú ítélet jogi indokolását. Az I. rendű alperes által becsatolt iratok tanúsága szerint ugyanis az I. rendű felperes jogi képviselője az illetékhivatali eljárásban csatolta az I. rendű felperes saját kezűleg aláírt nyilatkozatát, amelyben kifejezetten kérte, hogy a 610 000 forintos befizetést a 318.447-01-2003. szám alatt **AB** terhére nyilvántartott illetéktartozásra kéri elszámolni. Erre, valamint az ezzel azonos adatokat tartalmazó banki igazolásra tekintettel, továbbá figyelemmel arra is, hogy **AB** 2006. február 24-én a felek képviselőjében eljáró ügyvéd előtt tartozástelismerő nyilatkozatot tett, amiben elismerte, hogy február 23-án 610 000 forint kamatmentes kölcsönt kapott az I. rendű felperestől, az illetékhivatal részéről téves könyvelés nyilvánvalóan nem állapítható meg. Megjegyzendő, hogy **AB** az ellene indított végrehajtási eljárás során még 2006. február 23-án, fizetési

kedvezmény iránti kérelmet terjesztett elő, a kérelem szövegezéséből pedig kétséget kizáróan megállapítható, hogy a fizetési könnyítést az e kérelmével egyidejűleg befizetett 610 000 forinton felül még fennmaradó tartozására vonatkozóan kérte. Miután a felek között ekkor még kifogástalan volt a viszony, és fennállt a tartozásvállalási szerződés, e tények együttes értékelése kizárja az illetékhivatal jogellenes eljárását az I. rendű felperes által befizetett összeg jóváírására vonatkozóan. A perben egyébként a felperesek nem bizonyították azt, hogy az I. rendű felperes az átszámolási kérelmét elutasító, 2006. október 30-i elsőfokú határozat ellen fellebbezést nyújtott volna be, a jogorvoslat elmulasztása pedig a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján eleve kizárja az államgazgatási szerv kárért való felelősségét.

A tartozásátvállaló szerződést megszüntető megállapodással kapcsolatban jogellenes eljárásra hivatkozó kereseti kérelem kapcsán pedig a következőkre mutat rá az ítélet tábla:

Az Art. 36. §-a - amint arra mind a közigazgatási hivatal végrehajtási kifogás tárgyában hozott határozata, mind pedig az elsőfokú bíróság ítélete helyesen utalt - kizárólag a kezesség vállalásával, illetve a tartozás átvállalásával kapcsolatban tartalmaz előírásokat, azzal, hogy egyébként az adótartozás átvállalására a Ptk. szabályai alkalmazandóak. Nincs azonban olyan jogszabályi előírás az Art.-ben, amely szabályozná az adóhivatal eljárását a tartozásátvállalásra vonatkozó megállapodás megszüntetése esetén, és erről expressis verbis a Ptk. sem rendelkezik. A tartozásátvállalás a Ptk. 332. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogosult hozzájárulásához, az adótartozás átvállalása pedig az Art. 36. §-ának (2) bekezdése alapján az adóhatóság jóváhagyásához kötött, és jóváhagyás hiányában a magánjogi szerződés a jogosulttal szemben nem válik hatályossá, adótartozás átvállalására vonatkozó szerződés esetében pedig az adóhatóság jóváhagyása nélkül nem érvényes. Annak eldöntése azonban, hogy a kötelezett pozícióban nyilvánvalóan ugyancsak alanyi változást eredményező, a tartozásátvállalás megszüntetésére vonatkozó szerződés hatályossága, illetve érvényessége függ-e a jogosult, illetőleg az adóhatóság hozzájárulásától, és ebből következően az Art.-ben erre vonatkozó rendelkezés hiányában egyáltalán van-e az adóhatóságnak intézkedési kötelezettsége tartozásátvállaló szerződés megszüntetésére vonatkozó okirat benyújtása esetén, olyan, a jogszabály értelmezése és alkalmazása körébe tartozó kérdés, amely téves döntés esetén sem alapozza meg a jogalkalmazó szerv felelősségét. (BH 2000. évi 55. sorszám alatt közzétett eseti döntés)

A közigazgatási hivatal végrehajtási kifogás tárgyában hozott határozatának indokolása sem hagy kétséget afelől, hogy adott esetben egy közjogi és egy magánjogi jogviszony jogi hatásairól több jogágazat szabályainak egybevetése útján kellett állást foglalni. Az tehát, hogy az illetékhivatal a megszüntető szerződés benyújtását követően nyilvánvalóan úgy döntött, hogy jogszabályi rendelkezés hiányában nincs intézkedési kötelezettsége, a közigazgatási hivatal határozatának tükrében is csupán olyan téves jogértelmezésnek tekintendő, amely a felróhatóság körén kívül esik. A kirívó, súlyosan téves jogsértés ugyanis a bírói gyakorlat szerint csak abban az esetben állapítható meg, ha a jogszabály rendelkezése teljesen és nyilvánvalóan egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye. (BH 2001. évi 423. sorszám alatt közzétett eseti döntés)

Megjegyzi az ítélet, hogy a felperesek egyébként a 2006. május 4-én kelt tájékoztató levél alapján nem lehettek abban a tudatban, hogy az illetékhivatal „ráutaló magatartással” tudomásul vette a kötelem megszüntetését, amikor a II. rendű felperesnek 2006. augusztus 15-én részletfizetési kedvezményt engedélyezett. Az Art. 6. §-ának és 35. §-ának rendelkezéséből következően ugyanis az illetéktartozás átvállalása nem zárja ki azt, hogy az eredeti kötelezett (az adózó) saját belátása szerint az átvállalás ellenére is önként teljesítsen. Az adóhatóság (illetékhivatal) a rendelkezésekből következően ugyanis köteles minden olyan lehetőséget megadni, amely biztosítani látszik az állammal szembeni fizetési kötelezettségek teljesítését.

A fentiekben kifejtett indokok alapján az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezést, illetve a csatlakozó fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének d) és f) pontjai alapján tárgyaláson kívül elbírálv - a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban is pereszes felpereseket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján kötelezte a III. rendű alperes javára a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint számított költségei megfizetésére. Az I. rendű alperest alkalmazottja képviselte, ezért részére a hivatkozott jogszabályi rendelkezés alapján perköltség nem volt megállapítható.

A felpereseket személyes költségmentességük folytán nem lehetett az állam által előlegezett fellebbezési illeték megtérítésére kötelezni, ezért az az állam terhén marad. (6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a)

D e b r e c e n, 2008. december 19. napján

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -